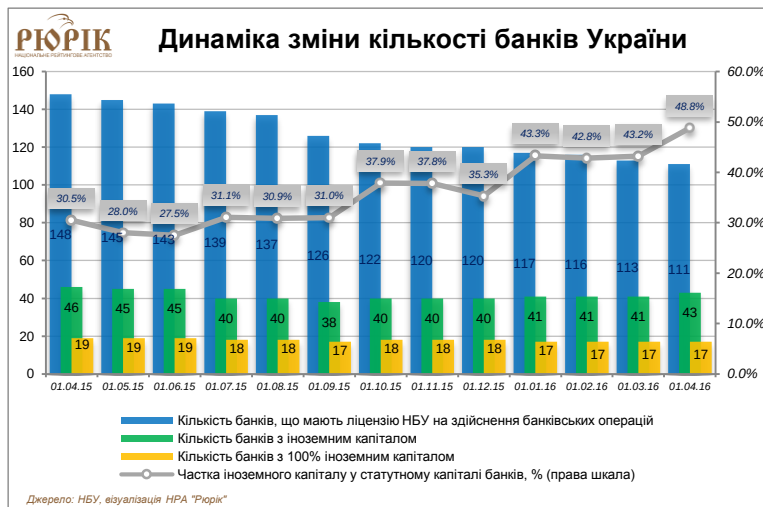

НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами березня 2016 року:

– Станом на 01.04.2016 р. **кількість банків**, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 111 (в т.ч. 41 банківська установа з іноземним капіталом).

Загалом, на дату написання огляду, з початку 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності до 68 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію. В трьох установах тимчасова адміністрація продовжує працювати, щодо одного банку (ПАТ «АСТРА БАНК») прийнято рішення про припинення тимчасової адміністрації та призначення куратора.

В цілому, щодо 71 банку вже було прийнято рішення про ліквідацію. Щодо 7 банківських установ рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію було прийнято без попереднього запровадження тимчасової адміністрації. Для ПАТ «ЧБРР», ПАТ БАНК «МОРСЬКИЙ» та ПАТ «СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК» підставою для такого рішення стала неможливість для Регулятора здійснювати належний нагляд і контроль внаслідок анексії АР Крим і бойових дій на сході країни.

Рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПАТ «Банк Велес», ПАТ КБ «Преміум» та ПАТ КБ «Союз» були прийняті внаслідок порушення вказаними установами банківського законодавства в сфері фінансового моніторингу.

Дві банківські установи, а саме ПАТ КБ «ТК Кредит» та ПАТ «Банк «Юнісон», були виведені з ринку через непрозорість структури власності.

Наразі Регулятор продовжує вживати комплексні заходи щодо забезпечення прозорості структури власності банківських установ, проводиться перевірка фінансового стану кінцевих бенефіціарів, суттєво підвищено вимоги до ділової репутації вищого банківського менеджменту та власників.

НБУ звітував про ідентифікацію фактичних контролерів кожного банку, до окремих банків було застосовано заходи впливу в порядку, передбаченому законодавством України. Тривають юридичні процедури завершення перевірки або вжиття заходів для усунення порушень вимог щодо прозорості структури власності.

Згідно з інформацією НБУ, в I кварталі 2016 року було прийнято 24 рішення про погодження та 12 про заборону набуття істотної участі в банках. Станом на дату написання звіту 17 банківських установ продовжують роботу щодо легалізації структури власності.

– Станом на 01 квітня 2016 року сукупний **обсяг активів БСУ** становив 1 299,9 млрд. грн., скоротившись на 2,4% протягом лютого 2016 року. Сума загальних активів (не скоригованих на резерви під активні операції) за результатом місяця зменшилась на 43,1 млрд. грн. до 1 624,3 млрд. грн. станом на 01.04.2016 р. Сума резервів під активні операції банків за підсумком березня 2016 року відповідала 330,8 млрд. грн. (-3,1% в березні 2016 року).

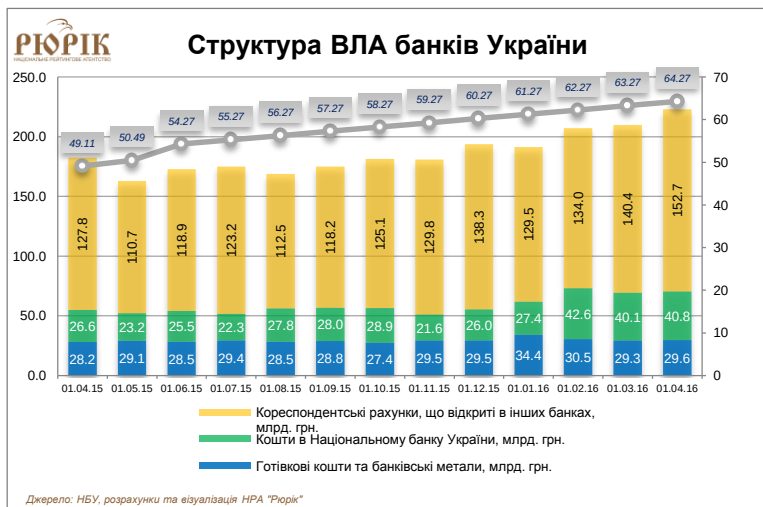
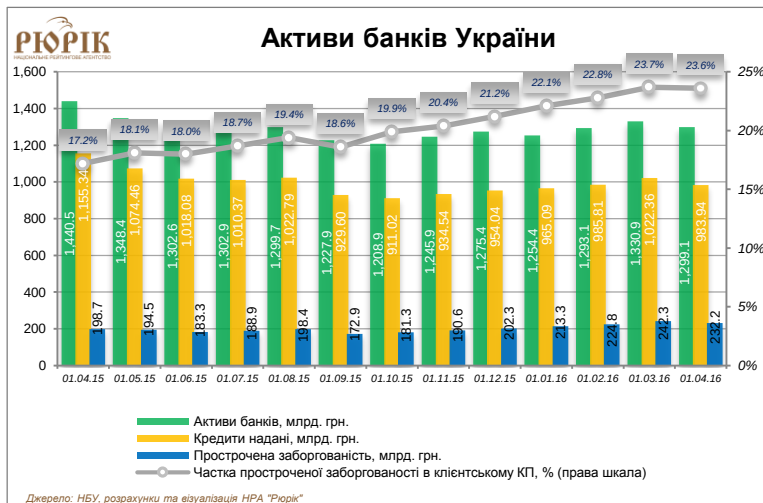
Ключовим чинником коливання показників звітності банків за підсумком місяця стали курсові різниці.

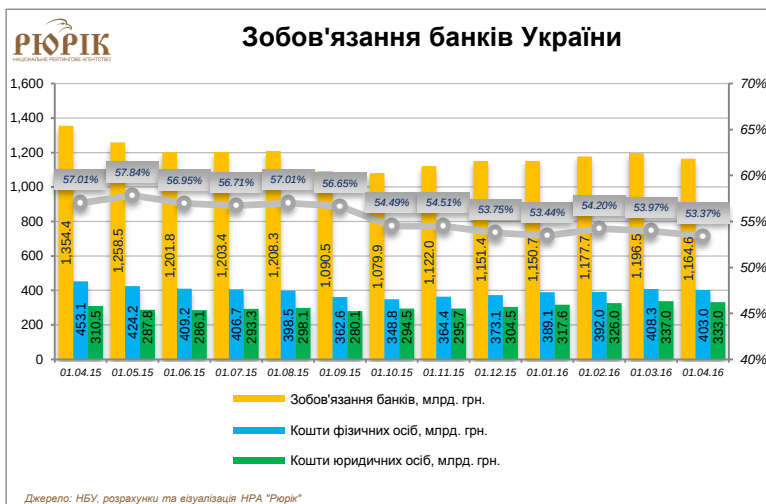
Обсяг високоліквідних активів БСУ станом на 01.04.2016 р. відповідав 223,1 млрд. грн. В березні 2016 року НБУ здійснював підтримку ліквідності банків за допомогою надання кредитів шляхом проведення тендера та кредитів овернайт. Середньозважена ставка за всіма інструментами склала 21,88%. 22 квітня 2016 року Правління Національного банку України прийняло рішення про зниження облікової ставки з 22% до 19% річних. Відповідно до нової ставки, вартість кредитів овернайт становить 22%.

Середньоринкова відсоткова ставка за строковими депозитами в національній валюті за підсумком березня 2016 року склала 14,3% (14,2% за короткостроковими та 19,9% за довгостроковими вкладками), та 4,9% в іноземній валюті (4,5% за короткостроковими та 8,0% за довгостроковими вкладками).

– Протягом березня 2016 року обсяг **клієнтського кредитного портфеля** скоротився, переважно внаслідок зміцнення гривні, на 3,8% (11,1 млрд. грн.) та станом на 01.04.2016 р. склав 983,9 млрд. грн. Висока вартість кредитного ресурсу, а також обмежена кількість позичальників з достатнім рівнем кредитоспроможності наразі суттєво стримують розвиток кредитування.

На дату написання звіту у Верховній Раді України зареєстровано законопроект №4529, основною метою якого є посилення захисту прав кредиторів та пожевлення кредитування. Кінцевою метою законопроекту проголошується зменшення ризиків для банківських установ в ході здійснення кредитних операцій, що, у свою чергу, має сприяти забезпеченню активного застосування кредитування як

фінансового інструменту, зниженню вартості кредитних ресурсів, та, відповідно, полегшенню доступу суб'єктів господарювання та фізичних осіб до користування банківськими продуктами.

Водночас, поряд із розширенням інструментарію щодо захисту кредитором своїх прав законопроектом не пропонується ефективних заходів щодо відновлення довіри до банківської системи з боку вкладників і позичальників та зниження вартості кредитних ресурсів, що дозволяє говорити про необхідність його доопрацювання.

Незважаючи на зменшення з початку року обсягу валютних кредитів (в доларовому еквіваленті), їх частка в кредитному портфелі залишається суттєвою та дорівнює приблизно 58%. При цьому, близько 1/5 валютних кредитів були надані населенню (в т.ч. значна частка валютних кредитів була надана ще в 2008-2009 рр. на придбання і будівництво нерухомості).

Частка простроченої заборгованості у кредитному портфелі з початку 2016 року зросла з 22,1% до 23,6%. Зважаючи на значний рівень макроекономічної невизначеності, досить високу вартість кредитного ресурсу та продовження бойових дій на сході України, що негативно впливає на рівень кредитоспроможності позичальників, вірогідно, тенденція триватиме у 2016 році.

Водночас, на думку НРА «Рюрік», реальний обсяг неробочих кредитів є значно вищим, враховуючи той факт, що банківські установи намагаються максимально реструктуризувати наявну проблемну заборгованість. Суттєве доформування резервів під активні операції значною мірою негативно впливає на рівень капіталізації банківських установ, що, в свою чергу, вимагає від їх власників додаткових фінансових впливів для підтримки бізнесу.

Зважаючи на докапіталізацію ряду банківських установ, **обсяг власного капіталу** банків з початку 2016 року збільшився на 29,7% та станом на 01.04.2016 р. складав 134,51 млрд. грн. (дані надаються НБУ без урахування неплатоспроможних банків).

Водночас, регулятивний капітал банків України з початку 2016 року скоротився на 5,7 млрд. грн. – до 125,32 млрд. грн. Показник адекватності регулятивного капіталу станом на 01.04.2016 р. відповідав 12,27% (12,31% станом на 01.01.2016 р.).

Згідно із Законом України «Про банки та банківську діяльність», мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації банку не може бути меншим, ніж 500 млн. грн. Водночас, для вже працюючих банків, статутний капітал яких не відповідає цій вимозі, НБУ розроблено графік приведення статутного та регулятивного капіталу до мінімального розміру, встановленого законодавством. Згідно з графіком, затвердженим Постановою Правління НБУ №242 від 07.04.2016 р., станом на 17.06.2016 р. розмір статутного і регулятивного капіталу українських банків має бути не менше 120 млн. грн., станом на 11.07.2016 р. – 200 млн. грн.

– В березні 2016 року сукупний **обсяг клієнтського портфеля** зменшився на 9,34 млрд. грн. Частка валютних вкладів в клієнтському портфелі є значною та відповідає приблизно 50%.

– **Фінансовий результат** БСУ в березні 2016 року був від'ємним та становив (-) 8,01 млрд. грн. без урахування неплатоспроможних банків ((-) 80,89 млрд. грн. за підсумками березня 2015 року). Від'ємний фінансовий результат БСУ в лютому 2016 року зумовлений погіршенням якості активів банків, що обумовлює необхідність подальшого доформування резервів і, в свою чергу, негативно впливає як на показники дохідності, так і на рівень капіталізації БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Ярош Станіслава Сергіївна, тел. (044) 489-87-33 / 49 (вн. 703)

